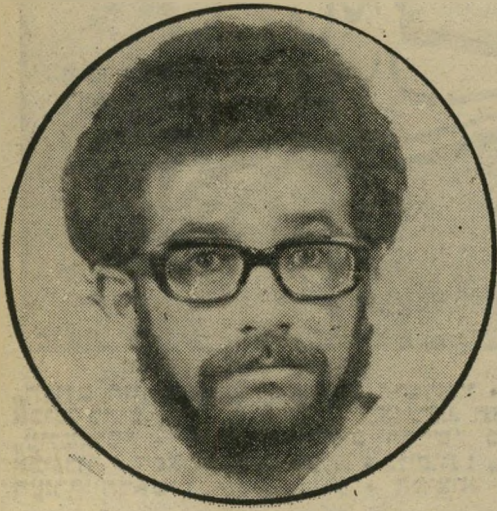

בלדה לאשת נכה

בכוונתי היה להביע דעתי והתייחסותי למיכתב "בלדה לאשה נכה", (מיכתבים לצפ"מ, "העולם הזה" 2011) מייד עם הופעתו, הן לכותבת והן לתוכנו, שבו ביקשה להכיר גבר בריא בגופו, אך מחמת רגישות הגוף שא, דחיתי הכתיבה מיום ליום. אלא שתגובתה המתנגדת, הרגשנית-קרתנית של ע.ש. ("העולם הזה" 2014) מהרצליה, והזמנתה של ציפי דירבנו אותי, אם כי לאחר לבטים רבים, שהיו ועודם.

כיוון שמדובר כאן באחת (או יותר) מן הפרות הקדושות של הציבור היהודי-ישראלי ובכלל, אמנע — ככל האפשר — משימוש בסופרלטיבים מיותרים, ואנסה להתייחס לגופו של עניין.

עובדת היות ע.ש. אשת נכה, אינה מעלה ואינה מורידה דבר, ואף אינה שייכת לעצם העניין. מאחר שיש לה (לע.ש.) אישיות משלה, הרי היא מנהלת את חייה בהתאם לאישיותה ואופיה היא, ואל לה לבוא ולהורות לאחרים מה ואיך עליהם לנהוג, לדעתי, אף אין לה זכות לכך, מאחר שאין היא (ע.ש.) מכירה את בעיותיה של אותה אשה, ועם כל הכבוד, אינה יכולה להיות בעליה ולהחליט בשבילה. מכאן שדווקא מיכתבה של ע.ש. הוא (בתוכנו) התגלמות הבלתי-מור-סרי והבלתי-אנושי.

אינני מקבל את הטיעון של "מעשה אנטי-לאומי". ראשית — מדובר כאן בשני אנשים ובמיקרם היחסים האנושיים שביניהם, ולמושג "לאומיות" אין כל נגיעה להקשר. מה הקשר בין אחד להמשיך? שנית — השימוש ששעושה ע.ש. במושג זה, כמוהו כטענה שיש למדינה בעלות על חיי הפרט, בין על גופו ובין על נפשו, וכן הזכות להתערב בהם, בדברים שאין לה (למדינה) הזכות המוסרית לעשות כן.

לדעתי, זה הרבה יותר מהמסוכן ומהמגוחך כאחד. ה"טעות" שעשתה ציפי, היתה לא בפירסום "מיכתב הבלדה" אלא בפירסום מיכתבה של ע.ש. דווקא. אלא שמעו יצא מתוק, מאחר שאותו מיכתב של ע.ש. כמוהו כמעשה בילעם, שבא לקלל ונמצא מברך.

חזרתי וקראתי, בעניין ובעיון, את מיכתב-הבלדה, ולא מצאתי בו כותב, ולו גם ברמז, שאותה אשה אינה מתכוונת ומתכוונת לספר בעתלה על מעשה. ומניין לה, לע.ש., אולי היא אף שותפה כן? האם מחובתה לפתוס זאת ברבים? אותה אשה כתבה את אשר מצאה לנכון, וייתכן אף שכתבה מעל למה שפורסם באותו גיליון של "העולם הזה", וייתכן גם שציפי עצמה החליטה מה כן להביא לידועת הרבים ומה לא. שהרי לא הכל צריכה הגב' ע.ש. לדעת, וכן אין פרט זה נחוץ שיביאו אותו לידועת הכלל. ובכלל — על תאמר "הופ" לפני שקפצת — היה יתכן גם שגמית את אותה אשה לא תביא לה, מסיבה זו או אחרת, את שביקשה נפשתי. אז למה לחקדים מאוחר למוקדם?

הגב' ע.ש. משתמשת בכל מיני נימוקים, רגשניים ובלתי-אנושיים, במיכתבה. כך, למשל, היא מגייסת לעד רתה את כל המתגייסים לצה"ל, הן בהווה והן בעתיד, כאילו שכל האנשים היו עשויים מיקשה אחת ונפש אחת. ע.ש. אף אינה מתביישת לגייס את המדינה לעד רתה, בטענתה שאותו אדם נכה הקריב את רגליו ואת מאור עיניו "למען המדינה". זהו נימוק פסול, ממש כמו השימוש בנימוק "מעשה אנטי-לאומי" כשכל המיכתב תב מתגבש למסכת אחת, שכל-כולה העמדת ה"מדינה" מעל לפרט שחי בה. אני סבור כי זהו "פשיזם", בין אם הגב' ע.ש. מודה בכך ובין אם לאו.

הדבר הנכון, היחיד, שהגב' ע.ש. כותבת הוא, שאותו גבר הקריב מה שהקריב למען אשתו. אך הוא עשה זאת גם למען עצמו, ולכן, ודווקא משום כך, כל זה הוא עניינם הפרטי — שלו, של אשתו — אשר אף הוכיחה את נכונותה להקריב למענו את מסירותה ונאמנותה, במפורש, בכתבה במיכתבה כי — "מובן שאיני מעלה בדעתי לעזוב אותך" אך נראה שהגב' ע.ש. עצמה איבדה את מאור-עיניה בקוראה, אם בכלל, את המישפט הזה.

ע.ש. מייחסת לאותה אשה את הרצון לנהל "חיים כפולים" ואין סילוף גדול מזה, משום שכל מה שאותה אשה רוצה להשיג, הוא האפשרות לחיות חיים שלמים, וכיוון שכרגע הם אינם כך, היא מחפשת להשלים את החסר לה.

האבסורד הוא בכך שמעולם לא שמעתי, ואין זה מתקבל על דעתי, כי שלם וכפול אחד המה, אלא ההי-פך הוא הנכון, ולכן באה הפנייה מעל דפי "העולם הזה". הפנייה היתה רק לאלה שיהיו מוכנים לענות ולהיענות לה ולדרישותיה. אני רק מקווה כי בקשתה זו תתמלא במלואה, ואל לה לגברת ע.ש. להתערב בעניינים אלה.

מאחר שאינני מכיר אשה זו, והתייחסתי, עד כה, אל מה שכתבה במיכתבה של אשת הנכה, "בעלת הבלדה", הרי ייתכן שבשוגג, פירשתי את מיכתבה שלא בהתאם. ועל כן, על כל טעות שעשיתי, או אעשה, אני מבקש כאן את סליחתה, ואני מקווה שלא תפגע מכך, או בכלל מההערבותי בנושא, אך לולא בקשתה של ציפי, לא הייתי מגיב.

אני סבור כי אשה זו (אשת הנכה), היא קודם-כל ישרה מאד, מאחר שבחרה לעשות את הדבר שנראה לה כנעלה ביותר מבחינתה, והוא להמשיך לחיות לצד בעלה, וגם לפנות עצמה על החסר והדרוש לה כדי להמשיך ולקיים חיים שלמים ומלאים תוך כדי כך.

שנית — היא אמיצה מאד, בהציעה את בעייתה כפי שהיא, ללא כחל ושרק, ובכך שהגיעה לכלל הח-

לטה כזו, ובתיתה לה פומבי בדרך שבחרה בה. שלישית — היא חכמה מאד, מאחר שמצאה לה את הפיתרון, שלדעתה הוא האידיאלי בהתאם לאישיותה ולאופיה.

ואכן, הגב' ב.ש. מתל-אביב, (במיכתב השני באותו גיליון שבו התפרסם גם מיכתבה של ע.ש., "העולם הזה" 2014), הדגישה את לב הבעייה כפי שהיא ראתה אותה, במיכתבה, המביעה גישה אנושית ונבונה, ובתיתה קו מחשבה נוסף. אך לפחות נכרכו כאן הכוונה הטובה עם הגישה הנבונה, בעוד שמכתבה של הגב' ע.ש., ייתכן שכתבה בכוונה טובה, אך על כגון דא כבר נאמר: הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות.

בכלל, פשה בארץ הנוהג להעמיד למישפט פומבי מעשיהם של אנשים, ויש בכך משום פגיעה בצינעת חיי הפרט. לא מזמן נכתב בעיתונות על מישפט פומבי שנערך בחסותם ובהשתתפותם של אישים ידועי-שם, על נושא ההגירה מן הארץ לארצות-החוץ ואשר כונה משום מה, "מישפט פומבי נגד תופעת הירידה מן הארץ". לדעתי, המילים "עולה" ו"ירידה" הן מועזות במובן, ואלו הן מילות-גנאי, כמו כל שאר המילים בנות ארבע אותיות, מה שמכונה בלעז — "Four-Letter Words".

טוב יעשו האנשים אם יפסיקו להטיל רפש ובוץ זה על זה, ויתפנו לעסוק אישי-איש בענייניהם. כל אחד פה מקנא בכל אחד, והתוצאה של כל ההוללות והשי-כרון חללו היא ירידה תלולה באיכות החיים בארץ, כשארם לאדם זאב, ואיש הישר בעיניו יעשה.

שמעון בן-גל, חולון

עיר אחת - ארץ אחת

אחת האמיתיות הידועות אומרת, שכל התופעות הגו-עניות וגילויי חוסר-הסובלנות — מקורם בבורות, באי-ידעת העובדות, ומסתכמת בחוסר-רצון להכיר בעוב-דות. העם היהודי בכל רחבי העולם ובכל התקופות יכול להעיד כי כן, ואין צורך לפרט ניסיונותיו.

כיום, ובמשך כל שנות חיי בארץ-ישראל ולימודי בה, אני מרגישה שאולי הטאנו וחוטאים גם אנו באותו מעשה. כאשר אני מדפדת בתמונות זיכרוני, עולים לפני בקושי שלוש שמות ערבים. שלושה בלבד, שפגשתי, שוחחתי ושמעתי מעט כיצד חושבים (ובשנות חיי הקצרות נפגשתי עם מיספר די רב של אנשים...). אף פעם לא נפגשתי ליותר מן, לשיחה נשנית ולחי-לופי דיעות ומחשבות. לא ביקרתי מעולם בבית ערבי, מלבד בחצר של מכונאי, בסיוור-בזק בכפר תוך כדי טיול או לשם קנייה (בבית פרטי או בשוק).

אנו חיים בארץ אחת, וכעת גם בעיר אחת, ואיננו ידועים דבר זה על זה. יש לכולנו רעיונות של חיים משותפים, חיים של שלום באוויר אחד, על אדמה אחת. ייתכן שלדור הקודם, הורינו או הורי-הורינו, היה מגע קרוב יותר עם שכנינו הערבים בארץ-ישראל. מגע זה איבד צורתו האנושית, והתעוות לגמרי במרוצת קיומה של מדינת-ישראל. הערבים הפכו אובייבים, שונאים או "גויים חמישי". זאת התדמית שהועברה אלינו, בכל האמצעים, כאשר לא ידענו את הערבים אלא בעיתות נילחמם, לפחות כך מקום המדינה.

אנחנו מתכוונים היום לשלום אמיתי. לא שלום של חזים בני-קיימא, הסכמים, מפות וכו'. שלום לגבי האיש ברחוב פירשו חיי יום-יום של שקט ושלווה,

לעבודתו היומית, מבלי שיעצר ויחקר על-ידי שוט-רות נחמדות סבר. וכשטוען שאצה דרכו, נענה: "תגיד שהמישטרה עצרה אותך..." שנבלה יחידה, או זה בצד זה, בבית-האחד, בתיאטרון. שיחיו לנו בתי-ספר שווים מבחינה חיצונית-מיסית וגם פנימית — חוגר ואופי הלימודים.

אפשר וצריך שבשני חלקי העיר, כמו בניו-יורק, אמסטרדם או לונדון, ראשית על-ידי לפי תוכנית-לימודים אחת. כדאי שגם אנחנו נדע מעט מהתרבות, ההיסטוריה, הסיפור והשפה הערבית, ובאותה מידה שחערבים יל-מדו ויידעו את תולדותינו אנו. בטוחה אני, כי הדבר יתרם רבות להבנת הערבים לסיבת ולצידקת היותנו כאן ולנו — להבין שכאן ביתם גם כן, כלומר, שיש-ראל — ביתנו המשותף.

על מחנכי הדור הצעיר לתת דעתם לצורך בשינוי המוסכמות, ראשית על-ידי שינוי דעתם הם וכן ביצי-רת מיפגש יום-יומי של ילדי ירושלים עם תושבי כל חלקי עירם, וכך גם לגבי ילדי כל הארץ. כך נלכד עצי-מנו ונדע להשתמש בכלי-השלום.

אשר למבוגרים, תיווצרנה יותר הזדמנויות למי-גשים בין יהודים לערבים בכל צורה שהיא: שיחות רעיוניות, מיפגשי-תרבות כשל ציירים, מוסיקאים, ספור-טאים (לשם כך צריך לעודד אנשים בשטחים אלה על-ידי מילגות וכו'), כמו שנהוג אצלנו זה-מכבר. אירגון חילופי-ביקורים בקרב מישפחות בדומה לאירוח תיירים מחו"ל, או מערים אחרות.

ייתכן מאד שחלק מהדברים נעשים כבר על-ידי גורמים שונים, אך רצוי שיוצאו לידיעת הציבור כולו ושניקח בהם חלק כולנו, וככל שיקדם — כן ייטב.

דורה, ירושלים

ושיתוף-פעולה עם כל האנשים בארץ הזאת. אם כך, עלינו לפתח כלי-שלום שיתפסו מקומם של כלי-המילי-חמה המפותחים כלי-כך. ראשית, עלינו לקבל את העוב-דה שחערבים לא רק "חיים בתוכנו" אלא "חיים עי-מנו". מיספרם, לפחות, מצדיק את יציאתם מגדר "מי-עוט". לא די בסחר מיצרכים ופועלים. יש לפעול בכל הכוחות למיזוג ערתי. בדיוק כמו שמנסים אנו לפעול למיזוג-גלויות של יהודים, כך עלינו לנסות ללמד, להבין ולהחליף דיעות ותרבויות עם העדה הערבית.

לשם כך, יש להשוות תחילה את מעמדם וזכויו-תיהם ואפשרויותיהם של הערבים שאיתנו פה. כאשר מפתחים את ירושלים, אם בכספי הממשלה ואם בכס-פי תרומות, אפשר וצריך להתרכז במיתוח כל האסי-זורים בעיר. חלקה המזרחי של העיר כמוהו כרחביה, רמות-אשכול ושאר שכונות. הרובע היהודי שבה, דינו כדין הרובע הארמני, המוסלמי או אחר.

כמו כן, יש להשוות את משכורות העובדים ואת מיגוון עבודותיהם. מדוע פועל ערבי, "עולה פחות"? לאן נעלמו כל הפועלים היהודים שניראו פעם על פיגומי הבניינים, במכוניות אסוף האשפה, בניקוי הרחובות ובשאר "עבודות שחורות"? הגיעה העת שנישים הלכה-למעשה משמעות השם "עיר אחת", שנוכל להיות שותפים לאותם מעשים. שנוכל ללכת לבתי-קולנוע אחד, שיבדקו את תיקינו וגופנו באותה צורה ובאותם מקומות. איש ירושלים המזרחית אינו יכול לעבור לחלקה המערבי, בדרכו